

روز حسابدار

آیین گرامی داشت

۱۵ آذر هر سال در ایران به عنوان روز حسابدار گرامی داشته می‌شود. این روز در گردهمایی ۱۳ آذر ۱۳۸۶ نهادهای حسابداری ایران شامل انجمن حسابداران خبره ایران، جامعه حسابداران رسمی ایران، به عنوان دو انجمن ایرانی عضو فدراسیون بین‌المللی حسابداران (آیفک)، انجمن حسابداری ایران، انجمن مدیران مالی حرفه‌ای ایران و سازمان حسابرسی به این عنوان نام‌گذاری شد.

فدراسیون بین‌المللی حسابداران (آیفک) در سی‌امین سال تاسیس‌اش ۲ تا ۸ دسامبر ۲۰۰۷ (برابر با ۱۱ تا ۱۷ آذر ۱۳۸۶) را به عنوان هفته‌ی جهانی حسابداری اعلام کرد و از نهادهای عضو خود در سرتاسر جهان خواست تا این هفته را به همین نام اعلام کنند و گردهمایی‌ها یا آیین‌های ویژه‌ای را به همین مناسبت تدارک ببینند. در آن سال، انجمن حسابداران خبره ایران با اعلام این خبر به همه نهادهای حسابداری ایران آنها را برای تعیین روزی با عنوان روز حسابدار فرا خواند. بر اساس آن فراخوان و نشست‌هایی که سپس بین رهبران انجمن حسابداران خبره ایران، جامعه حسابداران رسمی ایران، انجمن حسابداری ایران، انجمن مدیران مالی حرفه‌ای ایران، و سازمان حسابرسی تشکیل شد، سرانجام، در گردهمایی ۱۳ آذر ۱۳۸۶ روز ۱۵ آذر هر سال به عنوان روز حسابدار در ایران نام‌گذاری شد. از ۱۵ آذر ۱۳۸۶ تا کنون، انجمن‌ها و نهادهای حرفه‌ای و دانشگاهی حسابداری ایران در هفته‌ی میانی آذر هر سال آیین‌های پرشور و باشکوهی را به پاس گرامی‌داشت حسابداران ایران زمین برگزار می‌کنند.

روز حسابدار را روز نکوداشت سخت‌کوشی، صداقت و امانت‌داری، روز گرامی‌داشت شفافیت و پاسخگویی، و روز پاسداشت اخلاق‌مداری و شرافت حرفه‌ای دانست. وی سپس به برشمردن اهم فعالیت‌های حسابداری پرداخت و به لزوم نیاز آن به عنوان محوری‌ترین مقولسه و رکن سازمان‌ها و بنگاه‌های اقتصادی اشاره کرد. وی با اشاره به "کنگره‌ی جهانی حسابداران، ۲۰۱۴" که آن‌امسال در رم ایتالیا برگزار شد؛ این گردهمایی غرورانگیز قریب به پنج هزار نفری حسابداران حرفه‌ای سرتاسر جهان را جلوه‌ای از عظمت و جایگاه‌الای حسابداری در دنیای امروز دانست. وی سخنرانی خود را با ارائه محورهای اصلی این کنگره‌ی بین‌المللی پایان داد.

۱۷ آذر ۱۳۹۳ انجمن حسابداران خبره‌ی ایران نیز پس از برگزاری سمینار سراسری "بازآفرینی مدیر مالی" که ۳۶مین سمینار سراسری انجمن طی چهار دهه‌ی گذشته به شمار می‌آید، آیین گرامی‌داشت روز حسابدار را با حضور شرکت‌کنندگان در سمینار، اعضای انجمن، و میهمانان ویژه از دانشگاه‌ها، انجمن‌ها، نهادها، و سازمان‌های حسابداری ایران (از ساعت ۱۹:۳۰ تا ۲۲:۰۰، به صرف شام) برگزار کرد. در ادامه، گزارش این آیین گرامی‌داشت باشکوه را می‌خوانید.

پیام رئیس شورای عالی

ابوالقاسم فخاریان

رئیس شورای عالی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران

برنامه‌های سرگرمی

در ادامه این مراسم، احمد عیسانی خوش و منصور شمس احمدی به ترتیب به جایگاه رفتند و شعرهای طنز با موضوع حسابداری خود را برای انبساط خاطر حضاران خواندند. در ادامه نیز مراسم با اجرای برنامه‌ی طنز ایستاده‌ی حسن ریوندی از طنزپردازان سرشناس ایران پایان یافت.

گفتنی است، مطابق برنامه‌ریزی انجام‌شده قرار بود آیین ادای سوگند گروهی حسابداران مستقل پذیرفته‌شده طی یک سال گذشته توسط نظام‌الدین ملک‌آرایی برگزار شود، که به دلیل کمبود وقت اجرای این آیین به گردهمایی دیگری در آینده موکول شد.

گفت و گو با نظام‌الدین ملک‌آرایی

اخلاق با حسابداری یک پیوند ناگسستنی دارد در ادامه، گزارشگر مجله‌ی حسابدار پای گفت‌وگویی کوتاه با نظام‌الدین ملک‌آرایی، حسابدار رسمی، نویسنده، مترجم، پژوهشگر، رئیس هیات مدیره و دبیرکل پیشین جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران درباره‌ی روز حسابدار نشست.

ملک‌آرایی در آغاز گفت: روز حسابدار بهانه‌ای است برای این که در این روز دو کار عمده انجام شود. یکی این که با سخنرانی‌ها و برگزاری مراسم و سمینارها نقش حسابداران در سازمان‌ها و نهادهای اقتصادی مطرح شود. دوم این که از خدمات حسابداران شاغل در سازمان‌ها قدردانی شود. به همین دلیل، طبق قراری که انجمن حسابداران خبره‌ی ایران و جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران در سال ۱۳۸۶ گذاشتند این دو سنت حسنه هر سال انجام می‌شود. البته به نظر می‌رسد امسال این مراسم قدری به حاشیه رفته است. من در دانشگاه الزهرا هم توصیه کردم که این موضوع را به حاشیه نبرند.

وی در ادامه تاکید کرد: موضوع گردهمایی‌های ما باید روز حسابدار باشد. البته می‌توان در کنار روز حسابدار نکات دیگری را هم گفت. ولی این طور نباید باشد که ما برنامه‌های دیگری را اجرا کنیم و روز حسابدار را به حاشیه ببریم. این روز بهترین بهانه است برای این که حسابداری را به جامعه معرفی کنیم.

اوج فرهنگ‌سازی قضیه که باید بر آن تمرکز شود، این است که ابعاد مختلف حسابداری به کسانی که از خدمات حسابداران استفاده می‌کنند معرفی شود. در روز حسابدار باید بگویند حسابداران چه نقش‌هایی می‌توانند در زمینه‌های گوناگون داشته باشند. بهتر است ما به جای این که در مورد مدیر مالی و ... صحبت کنیم، بیایم و تسم اصلی قضیه را معرفی کنیم، و نقش حسابداران را در کشور مشخص کنیم.

ملک‌آرایی در ادامه گفت: مورد دیگری که ما در ایران خودمان به این مراسم اضافه کردیم، و جزء برنامه‌های پیشنهادی آیفک نبود، اجرای آیین ادای سوگند گروهی حسابداران است. چون موضوع اخلاق با حسابداری یک پیوند ناگسستنی دارد. حسابداران بدون اخلاق راه به جایی نمی‌برند. به همین دلیل، توصیه کردیم حتما در این روز آیین ادای سوگند گروهی حسابداران هم اجرا بشود. در این سوگند حسابداران خودشان را متعهد می‌کنند که اخلاق حرفه‌ای را رعایت کنند. بدون اخلاق حرفه‌ای طبیعتاً حرفه نمی‌تواند جایگاهی در جامعه نزد افکار عمومی داشته باشد. اگر به مسائل مالی توجه کنیم، مثلاً تقلب مالی که در انران اتفاق افتاد یا تقلب سه هزار میلیارد تومانی که در ایران مطرح شد، خیلی از آن‌ها به موضوعات فنی حسابداری ارتباطی نداشت. این که مثلاً بگوییم در این اتفاق‌ها حسابداران حسابداری نمی‌دانستند درست نیست بحث اخلاق بوده است.

وی افزود: با نگاه به ماجرای انران، می‌بینیم که در آن شرکت مثلاً کمیته‌ی حسابرسی داشتند. ولی داشتن کمیته‌ی حسابرسی به تنهایی کافی نبود. مگر این که بر کار کمیته هم نظارت شود که کارش را درست انجام دهد. بنابراین، موضوع اخلاق در بالای نکات دیگر قرار می‌گیرد. اخلاق اگر نباشد مسائل مختلفی پیش می‌آید. من حتی در مورد دو موضوع هم که مطرح کردم که تجلیل از حسابدار بشود و جایگاه حسابداری در جامعه مطرح شود، فقط برای آن حسابدارانی مدنظر است که اخلاق‌مند هستند. آن حسابدارانی که اخلاق‌مند نیستند و آیین‌نامه‌ی رفتار حرفه‌ای حسابداری را رعایت نمی‌کنند، اگر بخواهیم به جامعه معرفی‌شان کنیم اصلاً تبعات منفی به بار

می‌آورد. بنابراین، اخلاق عامل اصلی است. نقش کلیدی در حسابداری حرفه‌ای دارد. این باید در روز حسابدار پررنگ شود. متأسفانه در جامعه‌ی ما اخلاق حرفه‌ای در جامعه تدریس نمی‌شود. دانشجویان هیچ جا با اخلاق حرفه‌ای آشنا نمی‌شوند. این بهانه‌ای می‌شود برای این که شما بتوانید اخلاق را زیر پا بگذارید.

وی در پایان در پاسخ به این پرسش که چگونه می‌توان فاصله‌ی حسابداری در ایران را با کشورهای پیشرفته پر کرد، گفت: پاسخ در همین کنفرانس‌های پیش رو است. آماری که در سمینارها داده می‌شود از آن طرف آب آمده است. یعنی هیچ‌کدام از این‌ها با اوضاع و احوال اقتصادی و اجتماعی جامعه‌ی ما تطبیق داده نشده است. اگر این موضوع مالی با اوضاع و احوال مملکت تطبیق داده نشود، بعضی مواقع نتیجه‌ی عکس می‌دهد. به قول جواهر لعل نهرو که می‌گوید "مهم نیست که شما با چه ماشینی می‌خواهید بروید. بلکه اول باید مقصد را مشخص کنید و بعداً به انتخاب ماشین و کیفیت آن بپردازید"؛ ما تا به حال همیشه اول ماشین را انتخاب کرده‌ایم. به عبارتی دیگر ما باید فناوری و دانش را انتقال دهیم نه محصول فناوری و دانش را.

گفت‌وگو با یحیی حساس‌یگانه

در ایران با کمبود تقاضا برای خدمات حسابداری روبرو هستیم

در حاشیه‌ی این گردهمایی یحیی حساس‌یگانه، دکتری حسابداری، عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی، حسابدار مستقل، حسابدار رسمی، و عضو و نایب رئیس اسبق شورای عالی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران در گفت‌وگویی کوتاه با گزارشگر مجله‌ی حسابدار، مجتبی آزادیان، درباره‌ی آیین گرامی‌داشت روز حسابدار و چرایی نام‌گذاری یک روز از سال به عنوان روز حسابدار گفت: فکر می‌کنم این نام‌گذاری به اوایل دسامبر ۲۰۰۷ بر می‌گردد. در فدراسیون بین‌المللی حسابداران (آیفک) که در ۱۹۷۳ تاسیس شده بود، کم کم به این فکر افتادند که زبان تجارت و حسابداری در همه جای دنیا یکی شود. شروع به عضوگیری کردند تا استانداردهای بین‌المللی حسابداری رایج شود. در این

استانداردها صورت‌های مالی با یک زبان تهیه شود و موجب شود که جابه‌جایی سرمایه در بازارهای سرمایه آسان‌تر شود و همه از یک زبان مشترک بهره ببرند.

وی افزود: آرام آرام کشورها عضو شدند و خوشبختانه انجمن حسابداران خبره‌ی ایران هم اولین انجمن حرفه‌ای ایرانی بود که عضو این نهاد بین‌المللی شد. چند سال بعد جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران هم به آیفک پیوست. بعد از گذشت حدود سه دهه از تاسیس این فدراسیون، در ۲۰۰۷ مسئولان تصمیم گرفتند ۲ تا ۸ دسامبر ۲۰۰۷ هفته‌ای را به نام هفته‌ی حسابدار نام‌گذاری کنند.

حساس یگانه در ادامه افزود: در آن سال انجمن حسابداران خبره‌ی ایران و جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران به عنوان دو انجمن حرفه‌ای مردم‌نهاد (سمن) عضو آیفک تصمیم گرفتند در ایران روز حسابدار انتخاب شود. در آن سال تلاش کردند که جایی برای برگزاری جلسه و دعوت از حسابداران قدیمی و فعالان پیدا کنند. در نهایت، در یک هتلی در خیابان سهروردی همه‌ی اعضای حرفه جمع شدند و ۱۵ آذر را در ایران به عنوان روز حسابدار انتخاب کردند، تا به نوعی از حسابداران تقدیر شود و این حرفه نزد افکار عمومی مطرح شود و رفته رفته جایگاه واقعی خودش را به دست آورد.

وی گفت: یکی از مزایای این روز این است که بالاخره حسابداران و حسابرسان فرصتی پیدا می‌کنند تا در سازمان‌ها، رسانه‌های جمعی، و ... به عنوان یک حرفه و رشته مطرح شوند. از طرف دیگر فرصتی پیدا می‌شود عزیزانی که طی سال به دلیل مشغله‌ی فراوان فرصت دیدار هم‌دیگر را ندارند، در این مراسم هم‌دیگر را ملاقات کنند. فرصتی خوبی هم برای انتقال و به اشتراک گذاشتن تجربیات حسابداران و حسابرسان است. وی در پاسخ به این پرسش که جایگاه حسابداری در ایران و نیز در مقایسه با جهان چگونه است؟ گفت: به نظرم قیاس ما با جهان قیاس مناسبی نباشد. ولی می‌توانم بر مبنای تجربه‌ی حرفه‌ای‌ام به جرأت بگویم جایگاه حرفه‌ای حسابداران در ایران جایگاه خوبی است. ما حسابداران خوبی داریم. واقعیت این است که حسابداران و حسابرسان ایرانی بسیار باهوش‌تر و

مسلط‌تر از حداقل کشورهای منطقه و همسایه هستند. ما خیلی تجارب بالاتری نسبت به آن‌ها داریم.

وی افزود: باورم این است که از لحاظ آموزش حسابداری از کشورهای منطقه خیلی بالاتر هستیم. ما از بابت مطبوعات و انتشار مجلات علمی و تخصصی و حرفه‌ای از جمله ماهنامه‌ی وزین حسابدار و ... از کشورهای منطقه خیلی جلوتر هستیم. از لحاظ آموزشی ما در مقاطع مختلف دانشجویان حسابداری بسیاری گرفته‌ایم. البته عیب این قضیه‌ی مهم این است که بازار کار و ارزش رشته را ممکن است پایین بیاورد. ولی بزرگ‌ترین حسن آن این است که ظرف سال‌های گذشته فرهنگ حسابداری وارد بسیاری از خانواده‌های ایرانی شده است. در رادیو و تلویزیون می‌بینیم که شبکه‌های تخصصی اقتصادی راه‌اندازی شده است و در مورد حرفه‌ی حسابداری به صورت جدی بحث می‌شود. وی ادامه داد: دانشگاه علامه طباطبایی نخستین دانشگاهی بود که در آن مقطع کارشناسی ارشد حسابداری و حسابرسی را تاسیس و سر فصل‌های آن را تدوین کرده‌ایم. از سال گذشته هم رشته‌ی حسابداری مدیریت را در مقطع کارشناسی ارشد تاسیس کرده‌ایم. این جایگاهی است که ما در این حرفه پیدا کرده‌ایم، و تقاضا برای آن را زیاد کرده‌ایم. فرصت آموزش دادن حسابداری در دانشگاه‌های مختلف باعث شده است این حرفه جایگاه والایی در جامعه پیدا کند. از بابت درآمد هم هر حسابدار خوب و وارد بهترین حقوق، پاداش، مزایا و جایگاه را در شرکت‌ها و سازمان‌های مختلف دارد.

وی درباره‌ی علل تفاوت سطح حسابداری بین ایران و کشورهای پیشرفته گفت: ما به عنوان ارائه‌دهنده‌ی یک خدمت حرفه‌ای وارد حرفه‌ی حسابداری، حسابرسی و مدیریت مالی می‌شویم. نخستین پیش‌نیاز خدمت حرفه‌ای این است که تقاضا برای آن وجود داشته باشد. تقاضا چه زمانی ایجاد می‌شود؟ زمانی که از سوی استفاده‌کنندگان نیاز به آن خدمت احساس شود.

این مدرس دانشگاه در ادامه افزود: یکی از اقتصاددانان برجسته می‌گوید تا زمانی که تقاضا وجود دارد تولیدکنندگان کالا و خدمات به سوی آن می‌روند، آن را کشف می‌کنند و کالا و خدمات را تولید می‌کنند و سود می‌برند. پس تقاضا موتور محرک هر حرکت اقتصادی

و اجتماعی ... است. در کشور ما متأسفانه تقاضا برای بعضی از خدمات حرفه‌ای بسیار ناچیز است. چند شرکت وجود دارند که به طور مثال بتوانند سامانه‌ی برنامه‌ریزی منابع بنگاه را به طور اثربخش و کارا پیاده کنند؟ وقتی تقاضا در حد یک دارنده‌ی مدرک کارشناسی یا کارشناسی‌ارشد برطرف می‌شود دیگر دکتری حسابداری جایگاهی ندارد. مثلاً، در شرکت‌های چندملیتی بزرگ جهان می‌بینیم که در هیات مدیره‌ی همه‌ی آن‌ها یک دکتری حسابداری دارنده‌ی حسابدار رسمی وجود دارد. یعنی آن‌جا این نیاز را برای کارهای گوناگون از قبیل بودجه‌بندی سرمایه، برنامه‌ریزی بلندمدت و کوتاه‌مدت، جریان نقدی لحظه‌ای و ... احساس می‌کنند. ولی در ایران تقاضا برای ارائه‌ی خدمات حرفه‌ای سطح بالای حسابداری بسیار ناچیز است. شما حتی به شرکت‌های بزرگ هم نگاهی بیندازید این تقاضا را احساس نمی‌کنید. بنابراین، در کشورهای مثل ما تقاضا عمل نمی‌کند.

حساس یگانه در ادامه گفت: به طور مثال، به موجب قانون، جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران تشکیل شد. ولی این هم تقاضایی قانونی بود. حتی همین الان تقاضای قانونی ایجاد می‌کند که شرکت‌های بورسی باید حسابرسی شوند. یعنی در کشورهایی مثل ما به دلیل آگاه نبودن و ضعیف بودن ذی‌نفعان، یا برطرف کردن نیازهایشان از راه‌های دیگر مثل رانت، اطلاعات بانکی، و ... دیگر نیازی و تقاضایی برای بسیاری از خدمات حسابداری احساس نمی‌کنند. فقط زمانی که الزام قانونی می‌شود آن‌ها هم به موجب این الزام تقاضا ایجاد می‌کنند. ولی در کشورهای پیشرفته مهم‌ترین و نخستین احساس تقاضا به دلیل بحث پاسخگویی اجتماعی از بابت وضعیت اقتصادی یا عملکرد مالی است. در آن کشورها این یک روال همگانی شده است. مثلاً هر شرکتی این نیاز را بدون اجبار قانونی احساس می‌کند. همان طور که مثلاً هر کسی یک وکیل و پزشک خانواده دارد، یک حسابدار رسمی هم دارد. پس خانواده‌ها هم حتی این احساس نیاز را دارند. چون به این درک رسیده‌اند که شفاف بودن مالی باعث ارائه‌ی خدماتی به خودشان می‌شود. در آن‌جا تقاضای بالقوه بخشی از مسئولیت اجتماعی شده است. بخشی از سه جزء لازم برای زندگی و حیات شده است.